

De initiatiefnemers van Museum Belvédère verwachtten bij de oprichting in 2004 zo'n 15.000 bezoekers per jaar. Twintig jaar later zijn het er 45.000-50.000. Jubileumtentoonstelling 'Het gedroomde museum I' brengt moderne kunst met een fors noordelijk accent.

JUBILEUMTENTONSTELLING

.....
Abe de Vries

Het was afgelopen zaterdag een kunst om bij Museum Belvédère te komen. Dat zat zo, de volkskunst deed moeilijk. De door rode tractoren en zwarte SUV's voortgetrokken praalwagens van een andere jubileumactiviteit, de negentigste Allegorische Optocht dwars door arbeidersdorp De Knipe, versperden namelijk een tijdlang de smalle toegangsweg naar de magische zwarte doos van architect Eerde Schippers. Diens opvallende creatie markeert sinds 2004 de bosrand van welgesteld Oranjewoud.

Twee botsende werelden: de collectieve bewondering voor een historische verkleedpartij versus het individuele zoekende oog naar het genie

van de kunstenaar. En 'never the twain shall meet'? „Dit kunnen wij ook nog wel, hè?” zei bij het verlaten van het gebouw een oudere dame tegen haar man.

Top

Wat hadden ze gezien? Twee museumvleugels vol 20e- en 21e-eeuwse kunst. Honderden moderne schilderijen, gemaakt van uiteenlopende materialen en met uiteenlopende technieken. Kunstwerken die volgens het Belvédère tot de nationale en internationale 'top' behoren. Werken uit de eigen collectie, maar ook 'uit bevriende particuliere collecties', meldt de begeleidende folder van de jubileumtentoonstelling

Het Museum Belvédère jubileert: moderne kunst met Friese inbreng

‘Het gedroomde museum I’.

Doel is om ‘een door het noorden gekleurd overzicht van de moderne kunst van ca. 1900 tot nu’ te geven. Van zo’n vijftig kunstenaars zijn er werken te zien ‘die zich naar sfeer en inhoud verstaan met de identiteit van het museum’. Later zal er nog een tweede editie komen, vandaar de I, met dan ook ‘topstukken uit andere museale collecties’. „Er was te weinig tijd om ook die ambitie te realiseren”, zegt directeur-conservator Han Steenbruggen. „Het verkrijgen van bruiklenen van andere musea is ingewikkeld en heeft veel mitsen en maren. Maar we werken dus aan een vervolg.”

Steenbruggen (63) volgde in 2008 initiatiefnemer Thom Mercur op als conservator van Museum Belvédère. Daarvoor werkte hij voor het Groninger Museum. Hij is de hoofdverantwoordelijke voor de sterke bezoekersgroei die het Belvédère heeft doorgemaakt, van de verwachte 15.000 aan het begin tot 50.000 voor de coronaperiode. Terwijl hij echt niet op de massa speelt. „Het plan voor de jubileumtentoonstelling is mede een antwoord op de vaker gehoorde kritiek dat musea bij voorkeur voor ‘blockbusters’ kiezen en zodoende verweesd raken van hun eigen collectie”, zegt hij. Vandaar de combinatie van ‘eigen’ werken met particuliere bruiklenen.

Diachroon

Dan komt het op de presentatie aan: wat hangt waar? In welke artistieke omgeving? Welke verbanden wil je laten zien? Steenbruggen heeft werken uit verschillende historische periodes bij elkaar geplaatst. „Mondriaan hangt hier bijvoorbeeld pal tegenover Bart van der Leek.” De ordening is thematisch, niet historisch. „Werken zoeken elkaar vanzelfsprekend op”, verklaart hij de sleutel tot zijn diachrone presentatie cq. zijn ‘dynamische presentatiebeleid’ (folder).

Menigmaal figureert werk van een Friese kunstenaar in een onderafdeling. Bij de dierfiguren ontbreken de vogels van Jan Mankes niet, vier theekopjes van Christiaan Kuitwaard sieren de afdeling stillevens, bij de portretten zijn er twee zelfportretten van Sjoerd de Vries en de impressionistische kamer toont onder meer

In het Museum Belvédère hangt moderne kunst van meer dan vijftig kunstenaars. Foto’s: Jilmer Postma

twee beschelpde zeestukken van Tames Oud.

Opvallend afwezig zijn leden van de Friese kunstenaarsgroep Yn ‘e Line, schilders als Klaas Koopmans, Jan van der Bij en Pier Feddema. Blijkbaar horen die er niet echt bij. Is hun werk te volgend, beeldend niet interessant genoeg? Steenbruggen wil het niet met zo veel woorden zeggen, maar daar komt het wel op neer. „Met uitzondering van Koopmans, maar zijn werk hebben we in 2021 al een keer tentoongesteld.”

Aardich meidwaan

‘Het gedroomde museum I’ wekt de indruk dat de grens tussen ‘goede’ en ‘minder goede’ moderne kunst in Fryslân nog altijd loopt daar waar Thom Mercur (1940-2016) hem trok. Veel Friese kunst in het Belvédère is dan ook afkomstig uit diens privéverzameling. Maar onder de aanwezige noorderlingen treffen we ook Groningers aan, expressionistische Ploegschilders als Johan Dijkstra, Jan Wiegers, Hendrik Werkman en Jan Altink. Altinks vrolijke *Vier paarden*, oranjekleurige dieren die aan groen hooi knabbelen, is – eigen mening – een van de charmantste schilderijen. In 2017 kreeg het Belvédère het in bezit.

Een ‘internationale Fries’ van wie werk wordt getoond is Robert Zandvliet. Verder zijn er drie Belgen vertegenwoordigd (Jan Brusselmans, Roger Raveel en Marthe Wéry), drie Fransen (Jean Dubuffet, Bernard Frize en Albert Marquet) en één Italiaan (Giorgio Morandi). De overgrote meerderheid van het getoonde werk komt van reeds overleden Nederlandse, mannelijke kunstenaars van buiten het Noorden. Ik tel drie vrouwen.

De Friezen, zo overpeinst deze bezoeker als hij weer in zijn (Zweedse) auto stapt, *kinne aardich meidwaan*. Gedwongen door de negentigste Allegorische Optocht baan ik me, illegaal, een weg via een geitenpaadje naar de lanen en de landhuizen van Oranjewoud en naar de snelweg. Dat volk ook altijd.

.....
‘Het gedroomde museum I’ loopt van 12 oktober tot en met 12 januari 2025. Voor meer informatie, zie www.museumbelvedere.nl

.....
Een antwoord op de kritiek dat musea voor ‘blockbusters’ kiezen en verweesd raken van hun eigen collectie

Han Steenbruggen